

بررسی قطعنامه ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد در رابطه با مقابله با تروریسم

مصطفی تقی زاده انصاری*

www.csr.ir

چکیده

به دنبال عملیات تروریستی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در نیویورک آمریکا که منجر به تخریب برجهای دوقلو مرکز تجارت جهانی گردید شورای امنیت سازمان ملل با صدور قطعنامه ۱۳۷۳ مورخ ۲۸ سپتامبر همان سال ضمن تحمیل برخی تعهدات به دولتهای عضو از آنها خواسته تا ضمن اتخاذ تدابیر مکمل در زمینه مبارزه با تروریسم به ویژه جرم اعلام نمودن اقدامات مرتبط با تروریسم و کمکهایی که در این رابطه با این اقدامات صورت می گیرد، از دادن پناهندگی به این افراد خودداری نموده و به مبادله اطلاعات در مورد گروههای تروریستی بپردازند**. در چهارچوب این قطعنامه کمیته ای تحت عنوان کمیته ضد تروریسم، بوجود آمد. این مقاله به بررسی نظام ایجاد شده در چهارچوب این قطعنامه می پردازد.

کلید واژه‌ها:

تروریسم، قطعنامه، شورای امنیت، کمیته ضد تروریسم، تعهدات دولتها.

* عضو هیات علمی دانشگاه

** <http://www.un.org/french/docs/sc/committees/1373/mandate.shtml>

شورای امنیت محسوب می شود (ب) می پردازیم،

الف- ابعاد حقوقی قطعنامه ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۱ با توجه به اینکه اقدامات، شیوه ها و رویه های تروریسم بر خلاف اهداف و اصول سازمان ملل متحد بوده و لذا تامین مالی و انجام اقدامات تروریسم یا تشویق به چنین اقداماتی با توجه به آگاهی نسبت به آن نیز بر خلاف اهداف و اصول سازمان ملل متحد می باشند در ۲۸ سپتامبر ۲۰۰۱ شورای امنیت سازمان ملل در ۴۳۸۵ جلسه خود اقدام بصدور قطعنامه شماره ۱۳۷۳ برای مقابله با تروریسم نمود،

در این قطعنامه ضمن توصیف تروریسم بعنوان عملیاتی تهدید کننده صلح و امنیت بین المللی، برای کشورها حق دفاع مشروع و مقابله با آن به هر روشی که لازم باشد شناخته شده است و از دولتها خواسته شده تا برای این منظور با یکدیگر همکاری نمایند. قطعنامه همچنین از دولتها می خواهد تا از انجام و تشویق اقدامات تروریستی در سرزمین کشور دیگر چه بصورت کمک و یا بصورت مشارکت مستقیم خودداری ورزند و همچنین در سرزمین خود اقداماتی را که در این راستا صورت می گیرد تحمل ننماید.

تروریسم اگر چه دیده چندان جدیدی نمی باشد ولی بعد از حوادث ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ بعنوان یکی از موضوعات جدی که می تواند صلح و امنیت بین المللی را بشدت به خطر اندازد مطرح شده است. خطرناک بودن آن بیشتر ناشی از آن است که امروزه دیده تروریسم با علوم و تکنولوژی پیوند خورده به این معنی که تروریستها برای دستیابی به اهداف خود از علوم و تکنولوژی روز استفاده می نمایند و در نتیجه بموازات پیشرفت علم و تکنولوژی شیوه های عملیات تروریستی نیز پیچیده می شود که مقابله با آن را دشوار تر می نماید. مثلا در حوادث ۱۱ سپتامبر تروریستها با استفاده از هواپیما به مرکز تجارت جهانی حمله نمودند. قطعنامه ۱۳۷۳ شورای امنیت سازمان ملل^۱ که بدنبال آن صادر شد به وضع تمهیداتی برای مقابله با آن پرداخته و برای دولتها تعهداتی بوجود آورده و برای نظارت بر اجرای آن کمیته ای بنام کمیته ضد تروریسم^۲ نیز ایجاد شده است. در ذیل پس از بررسی تعهدات و الزامات کشورها بر اساس قطعنامه مذکور (الف) به بررسی تشکیلات و وظایف کمیته ضد تروریسم که یک رکن فرعی

الزامات کشورها بموجب بند ۱ قطعنامه

قطعنامه در چهارچوب فصل هفتم منشور سازمان ملل متحد از دولت‌ها می‌خواهد که:

- ۱- از تامین مالی اقدامات تروریستی جلوگیری نموده و به سرکوب آن پردازند،
- ۲- تهیه یا جمع‌آوری منابعی که توسط اتباع با هدف استفاده در عملیات تروریستی به هر وسیله صورت می‌گیرد و یا اینکه می‌دانیم با این هدف است، را بعنوان عملیات مجرمانه تلقی نمایند،
- ۳- منابع مالی یا منابع اقتصادی اشخاصی یا نهادهای وابسته به این اشخاص را که بنام آنها و یا بدستور آنها بطور مستقیمی و یا غیر مستقیم مرتکب اقدامات تروریستی می‌شوند و یا قصد چنین اقداماتی را دارند و یا چنین اقداماتی را تسهیل می‌نمایند و یا در آن مشارکت دارند، از جمله منابع متعلق به این اشخاص و یا نهادهای وابسته یا تحت کنترل مستقیم یا غیر مستقیم به این اشخاص را فوراً مسدود نمایند،
- ۴- ممانعت اتباع خود و یا کلیه اشخاص یا نهادهای وابسته به آنها در سرزمین خود به قراردادن منابع مالی یا منابع اقتصادی یا خدمات مالی و یا هر نوع دیگر از خدمات بصورت مستقیم و یا غیر مستقیم

در اختیار افراد یا نهادهای وابسته یا تحت کنترل مستقیم یا غیر مستقیم آنها که مرتکب عملیات تروریستی می‌شوند و یا قصد چنین عملیاتی را دارند و یا برای چنین عملیاتی تسهیلات بوجود می‌آورند و یا در آن مشارکت می‌نمایند،

الزامات کشورها بموجب بند ۲ قطعنامه

بموجب قطعنامه دولت‌ها باید:

- ۱- از هر نوع حمایتی اعم از فعال یا غیر فعال به افراد یا نهادهای وابسته به آنها که در اقدامات تروریستی دخالت دارند خود داری نمایند و بویژه جلوی استخدام اعضاء گروه‌های تروریستی و نیز تجهیز تروریست‌ها به سلاح را بگیرند،
- ۲- به اتخاذ تدابیر لازم بویژه اطلاع سریع به کشورهای دیگر از طریق مبادله اطلاعات جهت جلوگیری از اقدامات تروریستی پردازد،
- ۳- از دادن پناهندگی به افرادی که به تامین مالی، تشکیلاتی، حمایت افرادی که مرتکب عملیات تروریستی می‌شوند و یا دیگران را پناه می‌دهند خود داری نمایند،
- ۴- مانع افرادی شوند که به تامین مالی، تشکیلاتی عملیات تروریستی می‌پردازند و یا مرتکب چنین عملیاتی می‌شوند تا از سرزمین آنها برای ارتکاب چنین

اقداماتی بر علیه دولتهای دیگر یا بر علیه شهر وندان این دولتها استفاده نمایند،

۵- دقت در محاکمه افرادی نمایند که مشارکت در تامین مالی، تشکیلاتی، تهیه یا ارتکاب عملیات تروریستی دارند و یا از این اقدامات حمایت می نمایند و به اتخاذ تدابیری بر علیه این افراد در قوانین خود بپردازند که ضمن محسوب نمودن رفتار آنها بعنوان جرائم شدید، برای آن مجازات متناسب با جرم ارتكابی تعیین شده باشد،

۶- به هنگام تحقیقات جنائی و دیگر مسائل مربوط به عملیات مالی تروریسم یا حمایت از این عملیات از جمله مشارکت جهت بدست آوردن عناصر دلیل که در اختیار دارند و برای تعقیب ضروری می باشند، با یکدیگر همکاری متقابل نمایند،

۷- با ایجاد کنترل موثر از مرزها و کنترل به هنگام دادن مدارک هویت و مسافرت به افراد و اتخاذ تدابیر جهت جلوگیری از تقلب، تحریف و یا استفاده متقلبانه از مدارک هویت و مسافرت مانع حرکات تروریستی شوند،

الزامات کشورها بموجب بند ۳ قطعنامه

قطعنامه در بند ۳ از دولتها می خواهد:

۱- به جستجوی ابزارهای جهت تشدید و تسریع در مبادله اطلاعات کاربردی

در زمینه بویژه اقدامات یا حرکات تروریستی یا تشکیلات تروریستی، مدارک تقلبی مسافرت، قاچاق اسلحه، مواد منفجره یا مواد حساس، استفاده از تکنولوژی ارتباطات از طریق گروههای تروریستی و تهدید سلاحهای کشتار جمعی در اختیار گروههای تروریستی بپردازند،

۲- به مبادله اطلاعات مطابق حقوق بین الملل و حقوق داخلی و همکاری از نظر اداری و حقوقی بمنظور جلوگیری از اقدامات تروریستی بپردازند،

۳- به همکاری بویژه در چهارچوب توافقات و تدابیر دوجانبه و چند جانبه بمنظور جلوگیری و مقابله با اقدامات تروریستی و اتخاذ تدابیر مقابله با عاملین چنین اقداماتی بپردازند،

۴- الحاق به محض امکان به کنوانسیونها و پروتکلهای بین المللی مرتبط با تروریسم از جمله کنوانسیون بین المللی مقابله با تامین مالی تروریسم ۹ دسامبر ۱۹۹۹،

۵- همکاری بیشتر و اجرای کامل کنوانسیونها و پروتکلهای بین المللی مرتبط با تروریسم و نیز قطعنامه های (۱۹۹۹) و ۱۲۶۹ و (۲۰۰۱) ۱۳۶۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد،

نکات قابل توجه قطعنامه ۱۳۷۳

بطور کلی می توان به نکات ذیل از نظر حقوق بین الملل از قطعنامه ۱۳۷۳ اشاره نمود:

۱- الزام آور بودن قطعنامه زیرا قطعنامه مذکور در چهارچوب فصل هفتم منشور صادر شده است که برای کلیه دولتها الزام حقوقی نسبت به رعایت تصمیمات شورای امنیت بوجود می آورد و در صورتی که دولتی از اجرای تصمیمات صادره در چهارچوب این فصل امتناع نماید شورای امنیت می تواند به اتخاذ اقدامات لازم از جمله اقدامات تنبیهی از اعمال تحریمهای مختلف گرفته تا به کارگیری نیروهای نظامی بر علیه عضو خاطی پردازد.

۲- تروریسم اگر چه بعنوان یک جرم بین المللی تلقی شده ولی چگونگی برخورد با آن بر عهده هر یک از دولتهای عضو گذارده شده . بموجب قطعنامه دولتها باید از طریق قانونگذاری داخلی تروریسم را جرم دانسته و برای آن مجازات تعیین نمایند.

۳- الزام دولتها به مبادله اطلاعات با یکدیگر . با توجه به اینکه مبارزه با تروریسم دارای ابعاد بین المللی می باشد لذا دولتها باید در این زمینه با یکدیگر همکاری نموده و

۶- اتخاذ تدابیر لازم مطابق قوانین داخلی خود و حقوق بین الملل از جمله قواعد بین المللی مرتبط با حقوق بشر بمنظور اینکه، قبل از تحصیل وضعیت پناهندگی، متقاضی پناهندگی اقدام به انجام یا تسهیل اقدامات تروریستی نموده و در آنها شرکت نداشته است.

۷- دقت بر اینکه مطابق حقوق بین الملل عاملین یا ترتیب دهندگان اقدامات تروریستی یا کسانی که به تسهیل این اقدامات می پردازند از پناهندگی در جهت منافع خود استفاده نمایند و اینکه مطالبات با انگیزه های سیاسی نتوانند بعنوان توجیه رد تقاضای استرداد تروریستها محسوب شود،

۸- لزوم توجه به رابطه نزدیک میان تروریسم بین المللی و اعمال جنایتکارانه بین المللی از قبیل قاچاق مواد مخدر، پولشوئی، قاچاق سلاح و انتقال غیر قانونی مواد اتمی، شیمیائی، بیولوژیکی، و دیگر موادی که دارای خطر کشنده می باشند و از این جهت لازم است همکاری در سطح ملی ، منطقه ای، بین المللی بمنظور تقویت اقدامات جهانی در برابر مسئله جدی و بسیار مهم تهدیدی که بر امنیت بین المللی گسترش یابد،

کلیه اطلاعات خود را در اختیار یکدیگر قرار دهند.

تروریستی تلقی نمود. مرز میان اقدامات تروریستی و عملیات آزادیبخش کجاست.

۴- استرداد تروریست. تروریسم جرمی بین المللی بوده و لذا عامل آن مجرم بین المللی تلقی شده و بنابراین نمی‌تواند برخوردار از حمایت دولت متبوع خود تا هر دولت دیگری شود. به این افراد نباید پناهندگی داد و این افراد نباید بتوانند از حقوق پناهندگی استفاده نمایند. در این زمینه دولت‌ها باید با انعقاد معاهدات دو جانبه و یا چندجانبه استرداد با یکدیگر همکاری نمایند.

تروریسم از واژه ترور که به مفهوم ایجاد ترس و وحشت است بوجود آمده است. در تعریف ارائه شده در کنوانسیون ۱۶ نوامبر ۱۹۳۷ جلوگیری و مجازات تروریسم آمده که منظور از اعمال تروریستی، "اعمالی است جنایتکارانه بر علیه یک دولت که به قصد ایجاد حالتی از وحشت و ترور در افکار اشخاص خاص یا گروه‌هایی از افراد یا افکار عمومی به اجرا در می‌آید". در این کنوانسیون هر عمل عمدی که موجب مرگ یا صدمه بدنی یا از بین رفتن آزادی رئیس دولت، جانشینان وی، همسران آنها، و یا افرادی که دارای مشاغل و یا مقامات دولتی هستند صورت گیرد بعنوان اعمال تروریستی محسوب شده است.

تعریف تروریسم:

یکی از نکات قابل توجه در قطعنامه مذکور عدم ارائه تعریف دقیق از تروریسم است زیرا در قطعنامه، تروریسم بعنوان عملیاتی تهدید کننده صلح و امنیت بین المللی توصیف شده. این تعریف تعریفی کلی بوده و راه برداشت‌های شخصی را باز می‌گذارد زیرا هر دولتی می‌تواند با توجه به منافع شخصی خود عملی را بعنوان تهدید کننده صلح و امنیت بین المللی تلقی نماید در حالیکه همان رفتار می‌تواند از جانب دولت دیگر بدین عنوان شناخته نشود. مثلاً آیا می‌توان اقدامات آزادی بخش را بعنوان عملیات

البته تعاریف دیگری نیز از تروریسم ارائه شده است که بدلیل متفاوت بودن دیدگاه‌های کشورهای غربی با سایر کشورها در این خصوص هنوز هیچ یک نتوانسته مورد پذیرش همه کشورها قرار گیرد. بطور کلی برای اینکه رفتاری بدین عنوان شناخته شود نیاز به وجود سه شرط دارد:

۱- احتمال کشتن یا حد اقل آسیب بدنی شدید وجود داشته باشد. در حقوق اروپا

حتی عملیاتی که موجب خسارات مالی شود بدون اینکه خطر جانی داشته باشد را نیز بعنوان عملیات تروریستی محسوب شده است.

۲- از طرف شخص یا سازمانی با طراحی قبلی و با هماهنگی و با هدف مشخص صورت گرفته باشد. بنابراین رفتار یک شخص دیوانه که اقدام به تیر اندازی به افراد می نماید را نمی توان تروریستی تلقی نمود.

۳- هدف از آن ایجاد ترس و وحشت میان اشخاص، گروهها و مردم یک کشور خاص می باشد. بنابراین قتل یک شخصیت سیاسی به تنهایی نمی تواند یک عمل تروریستی محسوب شود.^۳

با توجه به عدم وجود تعریف مورد توافق کشورها از تروریسم با این پدیده در حقوق بین الملل بصورت موردی و مصداقی برخورد شده است. مانند هواپیماربائی، گروگانگیری، راهزنی دریائی و غیره،

مثلا بموجب کنوانسیون مرتبط با تعرضات صورت گرفته بر علیه هواپیمای در حال پرواز ۱۴ سپتامبر ۱۹۶۳ توکیو هر نوع اقدامی بر علیه هواپیمای در حال پرواز جرم بوده و با عامل آن باید بعنوان مجرم بین المللی برخورد شود. همچنین بموجب

کنوانسیون مقابله با هواپیماربائی ۱۶ دسامبر ۱۹۷۰ لاهه هواپیما ربائی یک جرم بین المللی محسوب شده است. در همین رابطه می توان به کنوانسیون اقدامات خرابکارانه بر علیه امنیت هواپیما غیر نظامی ۲۳ سپتامبر ۱۹۷۱ مونترال اشاره نمود که هر گونه اقداماتی را که موجب ایجاد نا امنی در هواپیما شود از قبیل اقدام به تخریب وسائل پروازی، بمب گذاری یا تهدید به بمب گذاری را جرم دانسته و با عامل آن برخورد می نماید. پروتکل مقابله با اقدامات نامشروع خشونت آمیز در هواپیما غیر نظامی بین المللی، متمم کنوانسیون مقابله با اقدامات نا مشروع بر علیه امنیت هواپیمای غیر نظامی ۲۴ فوریه ۱۹۸۸ مونترال.

کنوانسیون پیشگیری و مقابله با اقدامات بر علیه اشخاص برخوردار از حمایت بین المللی مانند ماموران دیپلماتیک ۱۴ دسامبر ۱۹۷۳ نیویورک ، کنوانسیون مقابله با گروگانگیری ۱۷ دسامبر ۱۹۷۹ نیویورک ، کنوانسیون حفاظت از مواد رادیو اکتیو ۲۶ اکتبر ۱۹۷۹، کنوانسیون مقابله با اقدامات نامشروع بر علیه امنیت کشتیرانی دریائی ۱۰ مارس ۱۹۸۸ رم، پروتکل کنوانسیون مقابله با اقدامات نامشروع بر علیه امنیت سکوهای ثابت واقع در فلات قاره ۱۰ مارس ۱۹۸۸ رم،

کنوانسیون بین المللی مقابله با اقدامات تروریستی با مواد منفجره ۱۵ دسامبر ۱۹۹۷، کنوانسیون بین المللی مقابله با تامین مالی تروریسم ۹ دسامبر ۱۹۹۹ نیویورک، کنوانسیون بین المللی مقابله با اقدامات تروریسم اتمی ۱۳ آوریل ۲۰۰۵ نیویورک^۴. همچنین در کنوانسیون حقوق دریاها ۱۹۵۸ ژنو و ۱۹۸۲ جامائیکا راهزنی دریائی بعنوان یک جرم بین المللی تلقی شده است. از جمله مقررات بین المللی دیگری می باشند که هر یک در موضوع خاصی برای مقابله با عملیات تروریستی وضع شده اند.

با توجه به اینکه اعمال مذکور از مصادیق اقداماتی است که صلح و امنیت بین المللی را تهدید می نماید، دامنه این مصادیق می تواند بعدا به موارد بیشتری گسترش یابد.

بموجب قطعنامه شماره ۱۳۷۳ برای مقابله با تروریسم دولتها متعهد می شوند با جدیت تمام تدابیر لازم را برای تامین اجرای کامل قطعنامه مطابق مسئولیتهايشان بر اساس منشور بکار برند، یکی از اقدامات مهم قطعنامه ایجاد کمیته ضد تروریسم بود که وظیفه نظارت بر اجرای قطعنامه را نیز بر عهده دارد. در ذیل به بررسی تشکیلات و وظایف این کمیته می پردازیم.

کمیته ضد تروریسم سازمان ملل متحد
بموجب قطعنامه ۱۳۷۳ شورای امنیت سازمان ملل باید در اجرای ماده ۲۸ آئین نامه داخلی خود^۵ اقدام به ایجاد یک کمیته امنیتی خاص مرکب از تمامی اعضاء شورای نماید. وظیفه کمیته تعقیب اجرای قطعنامه حاضر با شرکت کارشناسان می باشد. قطعنامه از تمامی دولتها می خواهد حد اکثر ظرف ۹۰ روز بعد از تاریخ تصویب این قطعنامه و بر اساس تقویمی که از طرف کمیته مذکور پیشنهاد می شود، در چهارچوب تدابیری که اتخاذ می نمایند به اجرای این قطعنامه بپردازد،

اولین وظیفه کمیته مشخص نمودن اقداماتش، ارائه برنامه کار حداکثر ظرف ۳۰ روز بعد از تصویب قطعنامه و بررسی مسائل با مشورت دبیر کل می باشد،

تشکیلات کمیته ضد تروریسم

بر اساس آئین نامه نحوی کار کمیته ضد تروریسم^۶ مصوب ۱۶ اکتبر ۲۰۰۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد، کمیته ضد تروریسم از ۱۵ عضو شورای امنیت ترکیب می یابد. رئیس کمیته از میان اعضاء دائیم شورای امنیت توسط این شورا انتخاب می شود. رئیس شورا دارای وظیفه هدایت گفتگوها در کمیته می باشد به انتخاب فردی

آن کشور در کمیته مطرح باشد دعوت نموده تا در جلسات کمیته شرکت نماید. کمیته می‌تواند از هر یک از اعضاء دبیرخانه و یا هر فردی که به نظرش دارای صلاحیت می‌باشد دعوت نماید تا نظرات تخصصی و اطلاعات مربوطه را در اختیار آن قرار دهد و یا به هر نحو دیگری کمیته را برای بررسی مسائل مربوط به صلاحیتش کمک نماید. رئیس کمیته می‌تواند از کارشناسان دعوت نماید تا در جلسات حضور یابند.

دستور جلسه و تصمیمات

قبل از تشکیل جلسه، رئیس کمیته با کمک دبیرخانه به توزیع دستور جلسه موقت و همچنین مدارک به اعضاء کمیته می‌پردازد.

دستور جلسه کمیته شامل اطلاعاتی می‌باشد که به کمیته ارائه شده است. کمیته به بررسی اطلاعات دریافتی مربوط به کارهای خود نه فقط از طرف دولتها بلکه همچنین از طرف هر منبعی که می‌تواند آنها را ارائه نماید بویژه سازمانها و نهادهای بین‌المللی، سازمانها و نهادهای غیردولتی و افراد خصوصی می‌پردازد. اطلاعات ارائه شده به کمیته اگر ارائه دهنده آنها و یا خود کمیته بخواهد بصورت محرمانه خواهد بود. کمیته با سازمانهای بین حکومتی بویژه

به جای خود می‌پردازد تا اگر به هر دلیلی خود نتواند وظیفه خود را انجام دهد، به انجام وظایف او بپردازد. کمیته دارای سه نایب رئیس می‌باشد که از طرف شورای امنیت انتخاب می‌شوند. نواب رئیس می‌توانند هم از میان کشورهای عضو دائم و هم از میان کشورهای عضو غیر دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد انتخاب شوند. رئیس و نواب رئیس کمیته به اتخاذ تدابیر لازم برای برپائی جلسات کمیته بنحو خوب می‌پردازد. کارهای دبیرخانه کمیته از طرف دبیرخانه سازمان ملل انجام می‌شود.

کمیته ضد تروریسم دارای ۳ کمیته مادون^۷، می‌باشد. هر یک از نایب رئیسان سمت ریاست یکی از کمیته‌های مادون را برعهده دارد.^۸

اجلاسهای کمیته

هر زمان که رئیس کمیته ضروری بداند و یا هر یک از اعضاء کمیته درخواست نماید، کمیته تشکیل جلسه می‌دهد. معمولاً ۲۴ ساعت قبل از تشکیل جلسه، اعضاء کمیته از آن اطلاع می‌یابند. جلسات کمیته بصورت غیر علنی و پشت درهای بسته تشکیل می‌شود مگر اینکه کمیته بر خلاف آن تصمیم بگیرد. در این جلسات کمیته می‌تواند از هر یک از اعضاء سازمان ملل بویژه اگر موضوع

سازمانهایی که در سیستم سازمان ملل هستند، توافق می نمایند که فعالیتهایشان را در زمینه های مرتبط با کارهای کمیته برای اینکه اطلاعات مربوط به کارهایش به آن ارائه شود، با هم انجام دهند.

قابل ذکر است که بمنظور استفاده دولتها از اطلاعات، کمیته به ایجاد یک پایگاه اطلاعاتی در خصوص توانائی ها و کمکهای تکنیکی پرداخته است که در آن اطلاعات دریافتی از طرف دولتها، سازمانهای و ارگانهای آنها که پیشنهاد ارائه کمک دارند ثبت شده است. این پایگاه که اطلاعات مربوط به متون قانونی و برنامه های آموزشی و کمک را در اختیار دارد ابزاری است که به دولتهای خواهان این اطلاعات امکان دسترسی به تازه ترین اطلاعات در خصوص کمک را فراهم می آورد. دولتها در این مورد می توانند با مراجعه به مدیریت کمیته ضد تروریسم به اطلاعات مورد نیاز دسترسی یابند.^۹

پس از بررسی موضوعات مطروحه در کمیته، کمیته به اتخاذ تصمیم می پردازد. تصمیمات کمیته بر اساس روش اجماع اتخاذ می شوند. در صورت عدم امکان رسیدن به اجماع، رئیس کمیته در جهت رسیدن به یک توافق به مشورت با اعضاء می پردازد. اگر بعد

از مشورت نیز نتوان به اجماع رسید، مسئله به شورای امنیت ارجاع می شود. تصمیمات کمیته در صورت تمایل کمیته بصورت مکتوب اتخاذ می شود. در این حالت رئیس ظرف ۴۸ ساعت به توزیع طرح تصمیم کمیته میان اعضاء می پردازد و از آنها می خواهد که اگر با آن مخالف هستند آن را به اطلاع او برسانند. این زمان در موارد اضطراری می تواند کمتر باشد. اگر در مهلت مذکور اعتراضی را دریافت ندارد، طرح مذکور بعنوان تصمیم تصویب شده محسوب می شود.

ارائه گزارش به شورای امنیت

رئیس کمیته و بنا به مورد نواب رئیس با مشورت با اعضاء کمیته، بطور منظم به تشکیل جلسات ارائه اطلاعات به دولتهای عضو و وسائل ارتباط جمعی می پردازند تا آنها را در جریان کارهای کمیته قرار دهد. همچنین کمیته بطور منظم یا زمانیکه آن را ضروری بداند به ارائه گزارش و در صورت لزوم توصیه هائی به شورای امنیت در خصوص اجرای قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ بصورت شفاهی یا بصورت مکتوب بنا به تقاضای شورا می پردازد.

دستور العمل بازدید و تشریفات آن^{۱۰}

مسئله بازدید کمیته ضد تروریسم از کشورهای عضو در گزارش کمیته نحوی فعالیت ۱۱ و در قطعنامه (۲۰۰۴) ۱۵۳۵ شورای امنیت بعنوان یکی از ابزارهای جدید که کمیته باید از آن برای اجرای ماموریتش در اجرای قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ شورای امنیت استفاده نماید مطرح شد. در این راستا در مواردی کمیته نیاز به بازدید از کشورهای عضو دارد. نحوه انجام بازدید و اهدافی که در این کار دنبال می شود بر اساس دستورالعملی موسوم به دستورالعمل بازدید دقیقاً تدوین شده است

بموجب این دستورالعمل همه دولت‌های عضو سازمان ملل می توانند مورد بازدید کمیته ضد تروریسم قرار گیرند. این بازدیدها همیشه با توافق دولت مورد بازدید بعمل می آید مگر اینکه کمیته تصمیم بر خلاف آن اتخاذ نماید. برای بازدید، کمیته می تواند از سازمانهای بین المللی، منطقه ای علاقمند و دیگر نهادهای سازمان ملل از جمله دفتر مقابله با مواد مخدر و جنایت سازمان ملل دعوت نماید تا در انجام درست ماموریت با کمیته همکاری نمایند

اهداف بازدید عبارتند از :

- بر قراری مذاکره مستقیم با مقامات دولت مورد بازدید بمنظور اجرای موثر قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ شورای امنیت.

- مشخص نمودن دقیق کمک تکنیکی که دولت مورد بازدید به آن نیاز دارد و بر آورد مبنائی دقیق برای تسهیل برنامه های کمک متناسب در موضوعات مختلف مقابله با تروریسم.

تشریفات بازدید^{۱۲}

در رابطه با بازدید از کشورهای عضو، در ۱۵ سپتامبر ۲۰۰۴ مقرراتی در کمیته ضد تروریسم تصویب گردید که در آن چگونگی بازدید از بدو مقدمات آن تا نحوه انجام آن تدوین گردیده است.

مدیریت اجرائی کمیته ضد تروریسم (DECCT)^{۱۳} در رابطه با بازدید از کشورهای عضو به ارائه پیشنهادهایی به کمیته کامل^{۱۴} کمیته ضد تروریسم مطابق گزارش کمیته نحوی فعالیت (S/2004/124) و مقررات قطعنامه (۲۰۰۴) ۱۵۳۵ شورای امنیت می پردازد. این مقررات حاوی یک تحلیل مقدماتی از دلایل بازدید و لیست سازمانهای بین المللی و منطقه ای و همچنین ارگانهای سیستم سازمان ملل از جمله دفتر مقابله با مواد مخدر و جنایت سازمان ملل (ONUDC)^{۱۵}، می باشد که در آن به

نحو ارائه کمک تکنیکی به دولت عضو ذینفع جهت انجام بهتر تعهداتش بر طبق قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ شورای امنیت اشاره شده است. کمیته کامل کمیته ضد تروریسم با توجه به پیشنهادات ارائه شده توسط مدیریت اجرائی به اتخاذ تصمیم می‌پردازد. بعد از اتخاذ تصمیم کمیته کامل، مدیریت اجرائی باید توافق دولت ذینفع را برای اینکه بازدید صورت گیرد جلب نماید.

مدیریت اجرائی کمیته ضد تروریسم به بررسی ترکیب گروه بازدید کننده می‌پردازد و با مشورت با کشور ذینفع از سازمانهای بین المللی، منطقه ای و همچنین ارگانهای سازمان ملل دعوت می نماید تا کارشناسی را بنا به نیاز معرفی نماید. این کارشناسان به ارائه توصیه های تکنیکی در خصوص قواعد بین المللی و رویه های مطلوب در زمینه های اجرای قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ شورای امنیت می‌پردازد. نقش آنها عمدتاً کمک به تدارک بازدید، ارائه توصیه های تکنیکی به هنگام بازدید و جمع آوری کمکهای مالی لازم برای تهیه گزارش بازدید است.

مدیریت اجرائی کمیته ضد تروریسم با مقامات صلاحیتدار دولت مورد بازدید در خصوص اصول اساسی بازدید بویژه در موارد ذیل گفتگو می نماید:

تاریخ های بازدید، چهار چوب بازدید(یعنی جهات قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ شورای امنیت که گروه بازدید به آن خواهد پرداخت)، مشخص نمودن برنامه بازدید، لیست ارگانسمهای دولت و مرتبه مسئولینی که گروه بازدید باید با آنها ملاقات نماید، مسائل لجیستیکی که دولت مسئول آن خواهد بود بویژه ارائه خدمات تفسیر و ترجمه ، اماکن و حمل و نقل.

چگونگی انجام بازدید

مطابق رویه، کمیته ضد تروریسم در رابطه با برخورد بدون تبعیض با دولتها و برای اینکه بازدیدها از قواعد یگانه ای تبعیت نمایند، مدیریت اجرائی بر اساس مجموعه ای از دستور العملها به تهیه و اجرای بازدید می‌پردازد. به انگیزه ایجاد شفافیت گروه های بازدید در پایان بازدید جلسات ارزیابی با دولت مورد بازدید تشکیل می دهند. در سال ۲۰۰۵ در چهارچوب فعالیتش کمیته اقدام به بازدیدهایی از دولتهای عضو با توافق آنها نمود و در جریان این بازدیدها با مقامات این کشورها ملاقاتهایی داشت. هدف از این ملاقاتها درک بهتر وضعیت آنها جهت ارائه کمک تکنیکی در چهارچوب اجرای قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ و قطعنامه (۲۰۰۵) ۱۶۲۴ بود. این بازدیدها از طرف کارشناسان مدیریت

- توانائی دولت به انجام تعهداتی که قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ شورای امنیت برای آن بوجود می آورد،

- نیازهای اولیه کمک دولت مورد بازدید، با استناد به نتایج مذکور، گزارش باید حاوی توصیه‌های مدیریت اجرائی در رابطه با تدابیری باشد که دولت مورد بازدید باید جهت انجام تعهداتش بر طبق قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ شورای امنیت اتخاذ نماید.

طرح کامل گزارش مذکور ابتدا به دولت مورد بازدید ارائه می شود. این دولت ظرف ۳۰ روز باید به بررسی و ارائه ملاحظات به مدیریت اجرائی کمیته پردازد. در پایان ۳۰ روز، مدیریت اجرائی باید ظرف ۱۵ روز به تدوین قطعی گزارش بازدید پردازد و آن را به کمیته کامل برای بررسی و تأیید ارائه دهد.

بعد از تأیید کمیته کامل، گزارش بطور رسمی به دولت مورد بازدید داده می شود. این دولت باید ظرف ۹۰ روز گزارشی ارائه دهد که در آن در خصوص تدابیری که برای اجرای توصیه های آمده در گزارش کمیته و انجام تعهداتی که بر اساس قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ بر عهده گرفته توضیحاتی داده باشد.

بجز ابلاغ رسمی به دولت ذینفع، گزارش بازدید محرمانه بوده مگر اینکه دولت ذینفع تصمیم بر خلاف آن بگیرد. بعد از اینکه

کمیته ضد تروریسم با مشارکت سازمانهای و ارگانهای بین المللی از قبیل سازمان جهانی تجارت، اتحادیه اروپا، دفتر مبارزه با مواد مخدر و جنایت سازمان ملل، سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری، سازمان جهانی پلیس جنائی(اینترپل)^{۱۶} و گروه اقدام مالی در رابطه با پولشوئی^{۱۷} و مرکز آفریقائی مطالعات و تحقیق در مورد تروریسم صورت گرفت. در سال ۲۰۰۵ کمیته و مدیریتش بازدیدهایی از کشورهای مراکش، کنیا، آلبانی، تایلند و الجزایر بعمل آوردند. کشورهای که در سال ۲۰۰۶ در برنامه بازدید قرار دارند عبارتند از تانزانیا، مقدونیه، و فیلیپین^{۱۸}.

تعقیب ماموریت

هر گروه بازدید ظرف ۳۰ روز بعد از بازدید به ارائه گزارشی به کمیته ضد تروریسم می پردازد که در آن مسائل مورد ملاحظه در ماموریت در کشور بازدید شده گنجانیده می شود. این گزارش حاوی نتایجی است که توسط گروه بازدید در مورد مسائل ذیل ارائه می شود:

- خلاء های ملاحظه شده در اجرای مفاد قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ شورای امنیت،

کمیته کامل به تائید گزارش بازدید پرداخت، کمیته ضد تروریسم به انتشار اعلامیه ای می پردازد که در آن به بازدید مذکور بصورت کلی اشاره می شود. متن این سند بوسیله مدیریت اجرائی تدوین و بوسیله کمیته کامل کمیته ضد تروریسم بررسی و تائید می شود.^{۱۹}

گزارش دولتها به کمیته ضد تروریسم

همچنانکه آمد دولت مورد بازدید باید ظرف ۹۰ روز به ارائه گزارش خود به کمیته ضد تروریسم بپردازد. بموجب قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ در این گزارش باید دولتها به تدابیری که در رابطه با اجرای قطعنامه مذکور اتخاذ نموده‌اند اشاره نمایند. این گزارشات مبنای اقدام کمیته نزد دولتهای عضو را تشکیل می دهد. گزارش مذکور بوسیله یکی از سه کمیته مادون^{۲۰}، بررسی شده و سپس مورد بررسی تمام اعضاء کمیته در جلسه کامل قرار می گیرد. دولت ذینفع می تواند بمنظور روشن نمودن سئوالاتی که بعد از مطالعه گزارش آن مطرح می شود، خواهان جلسه ای با کمیسیون مادون بررسی کننده گزارش شود. مدیریت کمیته ضد تروریسم^{۲۱} در خصوص جنبه های تکنیکی گزارشات بویژه مسائل مربوط به حقوق و رویه در زمینه مالی، گمرکی و

مهاجرتی و استرداد و نیز مسائل مربوط به پلیس و سرکوب و قاچاق سلاح به ارائه توصیه هائی به کمیته می پردازد.

بعد از بررسی گزارش دولت از طرف کمیته، کمیته در نامه ای که برای دولت مذکور می فرستد از آن می خواهد تا به ارائه اطلاعات کاملتری در رابطه با سئوالات مطروحه که به نظر کمیته برای اجرای قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ لازم می باشد پاسخ دهد. دولتها باید پاسخ خود را ظرف ۳ ماه در قالب گزارش جدیدی به کمیته ارائه دهند.^{۲۲}

شورای امنیت بمنظور هر چه بیشتر فعال نمودن کمیته، در سال ۲۰۰۴ قطعنامه شماره ۱۵۳۵ را تصویب نمود. بر اساس این قطعنامه مدیریتی تحت عنوان مدیریت کمیته مقابله با تروریسم ۲۳ ایجاد شد.

وظیفه این مدیریت این است که نظرات کارشناسان را در مورد تمامی موضوعات قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ در اختیار کمیته قرار دهد. همچنین مدیریت مذکور وظیفه دارد به تسهیل ارائه کمکهای تکنیکی به کشورها و ایجاد همکاری نزدیک تر هم در سیستم سازمان ملل و هم میان سازمانهای منطقه ای و بین حکومتی بپردازد.

بنابراین هدف از ایجاد آن اعمال نظارت بهتر کمیته بر اجرای قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳، افزایش توانائی دولتهای عضو از طریق تسهیل در فراهم آوردن کمک تکنیکی و ارتقاء همکاری و هماهنگی نزدیک تر با سازمانهای بین المللی، منطقه ای و محلی^{۲۴} می باشد. از سپتامبر ۲۰۰۵ مدیریت کمیته ضد تروریسم همچنین ماموریت تعقیب اجرای قطعنامه (۲۰۰۵) ۱۶۲۴ شورای امنیت در رابطه با تشویق به ارتکاب اعمال تروریسم را بر عهده دارد. در راس مدیریت ضد تروریسم، یک مدیر اجرائی قرارداد که در ماه مه ۲۰۰۴ انتخاب شد و مرتبه آن در ردیف معاون دبیر کل می باشد. مدیریت ضد تروریسم از یک دفتر ارزیابی و کمک تکنیکی و یک دفتر اطلاعات و اداری تشکیل می شود. این مدیریت از ماه دسامبر ۲۰۰۴ در کمیته فعال شده است.^{۲۵}

همچنانکه آمد در جریان اجلاس سران در سپتامبر ۲۰۰۵ در سازمان ملل متحد، قطعنامه (۲۰۰۵) ۱۶۲۴ در رابطه با تشویق به ارتکاب اعمال تروریستی تصویب گردید. در این قطعنامه بخصوص توجه به تعهد دولتها بر رعایت قواعد بین المللی مرتبط با حقوق بشر شده است.^{۲۶}

شورای امنیت سازمان ملل دارای نظارت عالی بر فعالیتهای کمیته می باشد. بر این اساس هر سه ماه به بررسی ساختار، فعالیتهای و برنامه کار کمیته می پردازد. کمیته بوسیله نامه هائی که از طرف رئیس کمیته برای رئیس شورای امنیت ارسال می دارد به ارائه گزارش در مورد خود به شورای می پردازد. این گزارش در جلسه عمومی شورای که در رابطه با مسائل صلح و امنیت بین المللی تشکیل می شود قرائت می گردد، علاوه بر آن رئیس کمیته هنگامیکه گزارشی از طرف یکی از دولتهای عضو در رابطه با اجرای قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ را دریافت می دارد، و هنگامیکه کمیته برای آن پاسخی تهیه می نماید، آن را به اطلاع رئیس شورای امنیت می رساند. جلسات کمیته محرمانه بوده ولی اجرای قطعنامه های (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ و (۲۰۰۵) ۱۶۲۴ جریانی مداوم می باشد و کمیته سعی در برقراری مذاکره با تمام دولتهای عضو بمنظور افزایش توانائی های ملی در زمینه مبارزه با تروریسم و ارتقای همکاری بین المللی میان سازمان ملل، دولتها و ارگانهای بین حکومتی دارد.^{۲۷}

همکاری بین المللی

سازمانهای بین المللی نقش مهمی در ارائه کمک به دولتها برای اجرای قطعنامه

(۲۰۰۱) ۱۳۷۳ دارند. از سال ۲۰۰۱ کمیته ضد تروریسم چهار جلسه خاص با سازمانهای بین المللی، منطقه ای و محلی برای بررسی چگونگی همکاری این سازمانها با آن در چهارچوب اقدام بر عیله تروریسم در سطح جهانی داشته است.

در اولین نشست که در تاریخ ۶ مارس ۲۰۰۳ با شرکت ۵۷ سازمان بعمل آمد توافق شد که سازمانهای بین المللی به مبادله اطلاعات در مورد کدها، قواعد و رویه های مطلوب در تخصص خود و سازمانهای منطقه ای و محلی به تهیه و تدوین مکانیسمها برای تسهیل کمک و همکاری میان کشورهای همسایه پردازند.

در چارچوب این همکاری، هر سازمان زمینه تخصصی خود را در اولویت قرار داده و بدین ترتیب از اتلاف هزینه و تداخل فعالیت خودداری نموده و به انجام بهتر ماموریت خود می پردازد، سازمانهای منطقه ای و محلی دقت می نمایند که حکومتهای کشورهای عضوشان مبارزه بر عیله تروریسم در چهارچوب قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ را بعنوان موضوع مهم و در اولویت محسوب نمایند.

سه نشست بعدی در تاریخهای ۲۰۰۳ در واشنگتن، ۲۰۰۴ در وین، و در ۲۰۰۵ در

آلمانی بعمل آمد. در اکتبر ۲۰۰۳ در واشنگتن بوسیله سازمان دولتهای آمریکائی^{۲۸} و کمیته بین آمریکائی مبارزه با تروریسم^{۲۹}، در مارس ۲۰۰۴ در وین از طرف دفتر مبارزه با مواد مخدر و جنایت سازمان ملل و سازمان امنیت و همکاری اروپا^{۳۰}، و در زانویه ۲۰۰۵ در آلمانی در کشور قزاقستان بوسیله جامعه دولتهای مستقل^{۳۱}.

کمیته ضد تروریسم به تسهیل کمک تکنیکی به دولتهای عضو از طریق انتشار رویه های مطلوب، با آمارگیری برنامه های کمک تکنیکی، مالی، قانونی، با تشویق معاضدت میان برنامه های کمک سازمانهای بین المللی، منطقه ای و محلی و از طریق مدیریتش با ایفاء نقش واسطه میان اهداء کننده گان و استفاده کننده گان به الفعل و با ایفاء نقش مرکز ثبت کمکهای مالی، می پردازد.

مدیریت کمیته ضد تروریسم به بررسی نیازهای دولتهای عضو در چهارچوب قطعنامه (۲۰۰۱) ۱۳۷۳ می پردازد و از این طریق به کمیته کمک می نماید تا بتواند در میان تقاضاهای کمک دولتها و توصیه منابع ممکن کمک در زمینه ای که در جریان بررسی می باشد به وضع اولویت پردازد.

بین‌المللی شده و شورای امنیت می‌تواند در چهارچوب فصل هفتم با آنها برخورد نماید، قطعنامه به ایجاد یک نهاد نظارتی نیز پرداخته و آن کمیته ضد تروریست است که با هدف برخورد با اقدامات تروریستی در سطح جهان بوجود آمده است. ولی اگر چه هدف نهائی کمیته افزایش توانائی دولتها برای مقابله با تروریسم می‌باشد، با این وجود کمیته یک نهاد مجازاتی نبوده و دارای لیستی از تروریستها چه بصورت افراد و یا بصورت تشکیلات نمی‌باشد. کار کمیته بررسی موارد مطروحه و در نهایت ارائه گزارش به شورای امنیت سازمان ملل جهت اتخاذ تصمیمات اجرائی مثلا در چهارچوب فصل هفتم منشور آن سازمان می‌باشد.

مدیریت جدیدترین اطلاعات مربوط به کمک را در اختیار دارد. این اطلاعات بصورت دقیق و در جزئیات درخواستهای دولتها و برنامه های کمک در حال اجرا که کمیته نسبت به آن مطلع می‌باشد در اختیار آن قرار دارد.^{۳۲}

نتیجه

با وجود اینکه تروریسم یک پدیده جهانی است که صلح و امنیت بین‌المللی را تهدید می‌نماید، بدلیل برخورد سیاسی کشورها با آن هنوز جامعه جهانی در خصوص ارائه یک تعریف واحد و مورد توافق در مورد آن به یک اجماع نرسیده است که این مساله خود موجب شده تا نتوان با آن به نحو موثری برخورد نمود. البته همچنانکه آمد در فقدان تعریفی واحد دولتها توانسته‌اند بصورت موردی با رفتار تروریستی به اتخاذ تدابیری بپردازند که کنوانسیونهای مرتبط با هواپیما ربائی، راهزنی دریائی و غیره نمونه هائی از آن می‌باشند. ولی برای برخورد اساسی با این پدیده نیاز به دستیابی به تعریف مورد قبول همگان می‌باشد. با وجود این قطعنامه ۱۳۷۳ را می‌توان در این خصوص بعنوان قانونی مفید تلقی نمود زیرا از طرفی ضمن ایجاد الزاماتی در آن برای کشورها که در صورت عدم رعایت می‌توانند دارای مسئولیت

۱۹ . Document final du Sommet mondial de ۲۰۰۵,
۰۴-۱۹۳۷(F) <http://www.un.org/French/docs/sc/committees/۱۳۷۳/index.shtml>

۲۰ .Sous- comité

۲۱ .La Direction du Comité contre le terrorisme

۲۲ .<http://www.un.org/french/docs/sc/committees/۱۳۷۳/countryreports.shtml>

۲۳ .Direction du Comité contre le terrorisme

۲۴ .organisations sous- régionales

۲۵-<http://www.un.org/french/docs/sc/committees/۱۳۷۳/cted.shtml>

۲۶ .Document final du Sommet mondial de ۲۰۰۵,
<http://www.un.org/French/docs/sc/committees/۱۳۷۳/index.shtml>

۲۷ .<http://www.un.org/french/docs/sc/committees/۱۳۷۳/workingmethods.shtml>

۲۸ .Organisation des Etats américains(OEA)

۲۹ .Comité interaméricain contre le terrorisme(CICTE)

۳۰ .Organisation pour la sécurité et la cooperation en Europe(OSCE)

۳۱ .Communauté d'Etats indépendants(CEI),
<http://www.un.org/french/docs/sc/committees/۱۳۷۳/intlcooperation.shtm>

۳۲ .<http://www.un.org/french/docs/sc/committees/۱۳۷۳/technical.shtm>

۱ .S/Res/۱۳۷۳ (۲۰۰۱)

۲ .Comité contre le terrorisme

۳ .Gilbert Guillaume "Terrorism and international law", International an comparative law quarterly, vol ۵۳, part ۳, july ۲۰۰۴ p.۵۴۰

۴ . <http://www.un.org/French/docs/sc/committees/۱۳۷۳/law.shtml>

۵ . بموجب ماده ۲۸ آئین نامه داخلی شورای امنیت، شورا دارای صلاحیت ایجاد یک نهاد فرعی بشکل کمیسیون ، یک کمیته یا یک گزارشگر برای موضوعی خاص می باشد.

۶ .S/AC.۴۰/۲۰۰۱/CRP.۱ ۱۶octobre ۲۰۰۱

۷ . Sous- comités

۸ . <http://www.un.org/french/docs/sc/committees/۱۳۷۳/composition.shtml>

۹ .<http://www.un.org/french/docs/sc/committees/۱۳۷۳/directory.shtml>

۱۰ .Directives générales concernant les visites du Comité contre le terrorisme dans les Etats Membres, Document final du Sommet mondial de ۲۰۰۵, <http://www.un.org/French/docs/sc/committees/۱۳۷۳/index.shtml>

۱۱ .Comité sur sa revitalisation (S/۲۰۰۴/۱۲۴)

۱۲ .Procédures relatives aux visites des membres du Comité contre le terrorisme dans les Etats Membres, projet modifié à l'issue de la reunion du CCT tenue le ۱۵ septembre ۲۰۰۴

۱۳ .La Direction executive du Comité contre le terrorisme étant sur le point de prendre le relais des experts du Comité contre le terrorisme Comité plénier

۱۴ . منظور تشکیل کمیته با تمامی اعضاء می باشد.

۱۵ -L'Office des Nations Unies contre la drogue et le crime(ONUDC)

۱۶ .Organisation internationale de police criminelle (Interpol)

۱۷ .Le Groupe d'action financière sur le blanchiment de capitaux

۱۸ .<http://www.un.org/french/docs/sc/committees/۱۳۷۳/workingmethods.shtml>